

Performans Ba?ar?s?zl??? De?erlendirme Envanteri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Performans Ba?ar?s?zl??? De?erlendirme Envanteri*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=29048>

Özet

Performans Ba?ar?s?zl??? De?erlendirme Envanteri, bireylerin performans ba?lam?nda ya?ad?klar? ba?ar?s?zl?k durumlar?na yönelik alg?lar?n?, dü?üncelerini ve duygusal tepkilerini ölçmeyi amaçlayan psikometrik bir ölçektir. Bu envanter, özellikle spor psikolojisi alanında kullan?lmak üzere, sporcular?n performans ba?ar?s?zl?klar?na verdikleri tepkileri de?erlendirmek amacıyla uyarlanm???r. Uyarlama çal???malar?, orijinal bir ölçe?in farklı bir kültürel ve dilsel bağlamda geçerli ve güvenilir bir şekilde kullan?labilmesini sağlamak için gerçekleştirilir. Mustafa Engür tarafından 2011 yılında Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü'nde tamamlanan doktora tezi kapsamında, Türk sporcu popülasyonuna yönelik olarak adapte edilmiştir. Bu adaptasyon, envanterin Türk sporcular?n?n performans ba?ar?s?zl???na ilişkin deneyimlerini doğru bir şekilde yansıtmamas?n? sağlamaya hedeflemiştir.

Envanterin uyarlanması, sporcular?n antrenman ve müsabaka ortamlar?nda kar???laşt?klar? ba?ar?s?zl?k durumlar?na ilişkin bilişsel ve duyuşsal süreçleri anlamada önemli bir araç sunmaktadır. Bu tür değerlendirme araçları, sporcular?n psikolojik iyi olmaları? desteklemek ve performansları?n? artırmak için kişiselleştirilmiş müdahaleler geliştirmeye olanak tanır. Ölçek, sporcular?n ba?ar?s?zl?k alg?lar?n? ve bu alg?larla başa çıkma stratejilerini belirleyerek, spor psikologlar?na ve antrenörlere değerli bilgiler sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Performans ba?ar?s?zl???, spor psikolojisi, psikometrik ölçek, uyarlama, Türk sporcu popülasyonu, sporcu değerlendirme, bilişsel değerlendirme.

Yazarlar

Mustafa Engür

Amaç

Performans Ba?ar?s?zl??? De?erlendirme Envanteri'nin temel amacı, bireylerin, özellikle de sporcular?n, performans bağlamında deneyimledikleri ba?ar?s?zl?k durumlar?na verdikleri psikolojik tepkileri ölçmektir. Bu ölçek, sporcular?n bir görevi tamamlayamama, beklenen sonucu elde edememe veya hedeflerine ulaşamama gibi durumlar kar???sında ortaya çıkan bilişsel ve duyuşsal süreçlerini sistematik bir şekilde de?erlendirmeyi hedefler. Engür (2011) tarafından yapılan uyarlama çalışması ile envanterin Türk sporcu popülasyonunun kültürel ve dilsel özelliklerine uygun hale getirilmesi sağlanmıştır.

Ölçek, sporcular?n performans ba?ar?s?zl???na ilişkin alg?lar?n?, bu ba?ar?s?zl?klar?n nedenlerine ilişkin atıflar?n?, olumsuz duygusal tepkilerini (örn. hayal kırıklığı, utanç) ve

gelecekteki performans beklentilerini anlamak için kritik veriler sunar. Elde edilen bu veriler, sporcuların performans kaygısıyla ba?a ç?kma stratejilerini geli?tirmelerine yardımcı olacak bireyselle?tirilmiş psikolojik destek programlarının tasarlanmas?nda kullan?labilir. Böylece, sporcuların genel psikolojik dayanıklılıklar? ve rekabetçi performanslar? üzerinde olumlu etkiler yarat?labilir.

Yap?

Performans Ba?ar?s?zl??? De?erlendirme Envanteri, performans ba?ar?s?zl??? kavramın? çok boyutlu bir yap? olarak ele almaktadır. Bu yap?, genellikle bireyin ba?ar?s?zl?k deneyimine ilişkin bilişsel de?erlendirmelerini, duygusal tepkilerini ve davranışsal e?ilimlerini kapsar. Bilişsel bileşenler, ba?ar?s?zl???n nedenlerine ilişkin yüklemeleri (içsel/dışsal, kontrol edilebilir/edilemez) ve gelecekteki beklentileri içerebilirken; duygusal bileşenler kayg?, üzüntü, öfke veya utanç gibi duygular? kapsar. Davranışsal e?ilimler ise ba?ar?s?zl?k sonrası motivasyon dü?ü?ü veya art??? gibi tepkileri ifade edebilir.

Orijinal ölçe?in temel aldığı teorik çerçeve, performans ba?ar?s?zl???n? sadece bir sonuç değil, aynı zamanda bireyin gelecekteki performansın? ve psikolojik iyi oluşunu etkileyen bir süreç oldu?unu vurgular. Uyarlama çalışmas?nda, bu çok boyutlu yap?nın Türk sporcu popülasyonunda da benzer şekilde temsil edilip edilmedi?i araştırılmıştır. Bu sayede, ölçe?in ölçtü?ü yap?nın kültürel olarak da geçerli oldu?u do?rulanmaya çalışılmıştır. Yap?nın do?ru bir şekilde anlaşılmas?, ölçekten elde edilen sonuçların yorumlanması ve uygulamaya aktarılması açısından büyük önem taşımaktadır.

Geçerlik

Ölçek uyarlama çalışmaları geçerlik, adapte edilen envanterin orijinal ölçe?in ölçtü?ü yap?yı yeni kültürde de do?ru bir şekilde ölçtü?ünü ifade eder. Engür'ün (2011) doktora tezinde **Performans Ba?ar?s?zl??? De?erlendirme Envanteri**'nin Türk sporcu popülasyonu için geçerlik çalışmaları yapıldığını varsayılmaktadır. Bu çalışmaları genellikle kapsam geçerli?i, yap? geçerli?i (do?rulayıcı veya açıklayıcı faktör analizi yoluyla) ve ölçüt geçerli?i gibi farklı geçerlik türlerini içermektedir. Ancak, sağlanan kaynak özetinde bu geçerlik çalışmaları na dair spesifik istatistiksel bulgular veya yöntemler detaylandırılmamıştır.

Tipik bir uyarlama çalışmas?nda, ölçe?in maddelerinin hedef kültürdeki anlam ve uygunlu?u (kapsam geçerli?i), ölçe?in teorik olarak dayandığı faktör yapısının do?rulanması (yap? geçerli?i) ve ölçe?in diğer ilgili ölçütlerle ilişkisi (ölçüt geçerli?i) incelenir. Bu süreçler, envanterin Türk sporcu popülasyonunda anlamlı ve do?ru sonuçlar üretebildi?ini göstermek için kritik öneme sahiptir. Spesifik sonuçlar için Engür'ün (2011) doktora tezine başvurulması gerekmektedir.

Güvenirlik

Güvenirlik, bir ölçme arac?n?n tutarlılık ve istikrarlılık derecesini ifade eder. Bir ölçenin güvenilir olması, aynı koşullar altında tekrar uygulandığında benzer sonuçlar vermesi anlamına gelir.

Performans Ba?ar?s?zl??? De?erlendirme Envanteri'nin Türk sporcu popülasyonuna uyarlanması sürecinde, ölçenin güvenilirliğinin de değerlendirilmesi beklenir. Bu değerlendirmeler genellikle iç tutarlılık (Cronbach Alfa katsayısı ile) ve test-tekrar test güvenilirliği yöntemlerini içerir. Ancak, sağlanan kaynak özetinde bu güvenilirlik çalışmalarına dair spesifik istatistiksel bulgular veya yöntemler detaylandırılmamıştır.

Çıktı tutarlılık, ölçekteki maddelerin aynı yapıyı ne kadar tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterirken, test-tekrar test güvenilirliği, ölçenin zaman içindeki kararlılığını değerlendirir. Yüksek güvenilirlik katsayıları, ölçenin ölçtüğü özelliğin kararlı olduğunu ve ölçüm hatalarının düşük olduğunu gösterir. Bu tür analizler, ölçenin spor psikolojisi araştırmalarında ve uygulamalarında güvenle kullanılabilmesinin bir göstergesidir. Spesifik güvenilirlik değerleri için Engür'ün (2011) doktora tezine başvurulması gerekmektedir.

Faktör Analizi

Faktör analizi, psikometrik ölçeklerin yapı geçerliğini incelemek için kullanılan önemli bir istatistiksel yöntemdir. Özellikle bir ölçenin farklı bir kültüre uyarlanması durumunda, orijinal ölçenin faktör yapısının hedef popülasyonda da korunup korunmadığını belirlemek için açıklayıcı veya doğrulayıcı faktör analizi uygulanır. Bu analizler, ölçenin ölçtüğü gizil yapılar (faktörleri) ortaya çıkarmaya veya doğrulamaya yardımcı olur. Engür'ün (2011) **Performans Ba?ar?s?zl??? De?erlendirme Envanteri**'nin uyarlama tezinde bu tür analizlerin yapıldığı kuvvetle muhtemeldir, ancak sağlanan özet bilgide detaylı bulgulara yer verilmemiştir.

Faktör analizi sonuçları, ölçenin kaç alt boyuttan oluştuğunu, her bir maddenin hangi alt boyuta yüklendiğini ve genel olarak ölçenin teorik yapıyla ne kadar uyumlu olduğunu gösterir. Bu bilgiler, ölçekten elde edilen puanların doğru bir şekilde yorumlanması ve ölçenin psikolojik yapıları ne derece temsil ettiğini konusunda önemli kanıtlar sunar. Spesifik faktör analizi bulguları için Engür'ün (2011) doktora tezinin incelenmesi gerekmektedir.

Enstrüman

Test Türü: Uyarlama (Öz bildirim ölçeği)

Format: Belirtilmemiştir, ancak genellikle Likert tipi bir derecelendirme ölçeği formatında olduğu varsayılmaktadır.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Sporcular

Ya? Grubu: Belirtilmemi?tir, ancak doktora tezinin konusu ve sporcu popülasyonu göz önüne al?nd???nda genellikle ergen ve yeti?kin sporcular oldu?u varsay?lmaktadır.

Popülasyon Detaylar?: Türk sporcu popülasyonu.

Test Metodolojisi: Belirtilmemi?tir, ancak genellikle ka??t-kalem veya dijital ortamda bireysel olarak uygulanan bir öz bildirim envanteridir.

Anahtar Kelimeler

Spor psikolojisi, performans ba?ar?s?zl???, psikolojik ölçüm, ölçek uyarlama, sporcu bili?leri, duygu düzenleme.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?il.

Kurum E-posta Adresleri: mustafa.engur@ege.edu.tr (Ege Üniversitesi Sa?lık Bilimleri Enstitüsü ile ili?kili)

Yaz??ma Adresi: Belirtilmemi?tir (Ancak Ege Üniversitesi Sa?lık Bilimleri Enstitüsü, ?zmir, Türkiye olarak varsay?labilir).

?zinler & Ücret ve Test Y?I?

?zinler: Ölçe?in kullan?m? için orijinal yazardan veya telif hakk? sahibinden izin al?nmas? gerekebilir. Uyarlama çal??mas? bir doktora tezi kapsam?nda yap?ld??? için akademik ve ara?t?rma amaçlı? kullan?mlar için yazarla ileti?ime geçilmesi tavsiye edilir. Spesifik izin prosedürleri belirtilmemi?tir.

Ücret: Ölçe?in kullan?m?na ili?kin herhangi bir ücret bilgisi belirtilmemi?tir. Genellikle akademik çal??malarda uyarlanan ölçeklerin kullan?m? ücretsizdir, ancak ticari veya geni? ölçekli uygulamalar için yazarla ileti?ime geçilmesi önemlidir.

Test Y?I?: 2011 (Uyarlama çal??mas?nın tamamland??? ve tezin yay?nland??? y?I).

Referanslar

Engür, M. (2011). *Performans Ba?ar?s?zl??? De?erlendirme Envanteri ve Kendinle Konu?ma Anketi'nin Türk sporcu popülasyonu'na uyarlanması ve uygulanması* (Doktora tezi). Ege

Üniversitesi Sa?lık Bilimleri Enstitüsü, ?zmir.

Tez detaylar?na YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?ilebilir: tez.yok.gov.tr

Orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: performans-basarisizligi-degerlendirme-envanteri-toad.pdf

Performans Ba?ar?s?zl??? De?erlendirme Envanteri Maddeleri

ÖNEML?: Sa?lanan kaynak içerikte Performans Ba?ar?s?zl??? De?erlendirme Envanteri'ne ait maddeler bulunmamaktadır. Ölçek maddeleri için Engür'ün (2011) doktora tezinin incelenmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM